
EL PATRIMONI NATURAL DE LA COMARCA DEL BAIX LLOBREGAT. EXPERIÈNCIES DE GESTIÓ I PROPOSTES DE CONSERVACIÓ

Pau Esteban i González

■
Dossier

Parlar del medi natural en una comarca tan intensament humanitzada com el Baix Llobregat pot necessitar una breu justificació prèvia que aclareixi els termes. Sovint s'interpreta el patrimoni natural des d'una concepció monumental, de la singularitat pròpia dels espais verges. Aquesta visió és clarament inaplicable al cas del Baix Llobregat, on els espais més valuosos ecològicament són àrees de dimensions reduïdes, profundament transformades per l'activitat humana i on la resta d'espais acullen comunitats biològiques interessants només a nivell local i comarcal. En molts altres casos, els valors naturals no són actuals sinó potencials. Això no és particularment sorprenent si tenim present la forta transformació a què ha estat sotmesa la gran majoria del territori.

Per tant, com era d'esperar, no trobarem cap reserva del tipus Yellowstone, ni cap Serengeti al Baix Llobregat. El nostre patrimoni natural té quatre espais emblemàtics: Montserrat, Garraf, Collserola i sobretot, el delta del Llobregat, un dels tres últims aiguamolls litorals significatius del nostre país i una zona humida amb importància internacional per a diverses espècies d'aus aquàtiques. La resta d'espais, els més abundants i sovint menys preuats, corresponen a hàbitats en graus diversos de fragmentació, degradació i empobriment per l'acció humana. Però són aquests espais els més estesos i abundants, els que formen una xarxa contínua que uneix els espais més valuosos i els que en conjunt són una garantia per a la conservació de la biodiversitat de la comarca. Les seves potencialitats lúdiques per a la població estan encara per descobrir.

Conservar el patrimoni natural del Baix Llobregat en la dècada dels anys 90 implica, vist tot això, no només protegir els espais, sinó assumir la regeneració dels hàbitats degradats i implementar els mitjans per permetre un ús selectiu, racional i sostenible dels espais per la població.

Aquest dossier recull quatre aportacions sobre la gestió i la preservació del nostre patrimoni natural: una visió territorial subtil i respectuosa del que hauria de ser el desenvolupament de la vall baixa del Llobregat; una descripció de la realitat actual del delta del Llobregat, en la pràctica un valuós espai natural esdevingut periurbà; una reflexió sobre el paper d'un museu local i les seves possibilitats d'intervenció en el territori i, finalment, una exposició sobre la proposta de regeneració de les vores del riu Llobregat des de l'òptica d'una organització ecologista.